

Ägardirektiv för helägda bolag

Diarienummer KS 21/57

- Mål** Mål beskriver vad kommunen ska uppnå. Den är många gånger abstrakt och beskriver sällan sättet som det uppnås på. De kan innehålla långsiktiga perspektiv och beskriver verksamhetsområden som ska utvecklas och i vilken riktning.
Exempel på mål: Mål och prioriteringar.
- Plan** Kommunens mål omsätts till handling oftast genom en plan. De beskriver närmare hur verksamheten ska arbeta för att uppnå satta mål.
Exempel på plan: Verksamhetsplan.
- Riktlinje** Riktlinjer ska ge konkret stöd för hur arbetsuppgifterna ska utföras. De beskriver ramarna och riktningen för området. Riktlinjer ska vara så detaljerade att våra medarbetare ska känna sig trygga i sitt agerande, men utan att detaljstyra ageranden.
Exempel på riktlinje: Riktlinjer för styrdokument.
- Policy** En policy ska ge en princip att hålla sig till; ett sätt att se på en viss företeelse. En policy säger hur vi ska förhålla oss i t ex kommunikationsfrågor, hur vi ser på hemarbete eller hur kosten ska vara för de vi serverar.
Exempel på policy: Kommunikationspolicy
- Regel** **Regler ska ge absoluta gränser för vårt agerande. Typiska ord och uttryck i sådana dokument är "ska", "måste" och "får inte".**
Exempel på regel: Regler för Ånge kommuns borgensåtagande.

Omfattar	Helägda bolag
Dokumentansvarig	Kommunchef
Fastställd av	Kommunfullmäktige
Fastställd när	2021-04-26, § 24
Reviderad	2022-11-28, § 109
Antagen på bolagsstämma	2022-xx-xx
Giltig från och med	2023-01-01
Giltig till	2027-01-01

1 Innehållsförteckning

1	Gemensamma ägardirektiv för samtliga helägda bolag.....	4
1.1	Bolaget som en del av den kommunala organisationen.....	4
1.2	Kommunens styrning av bolag.....	4
1.3	Allmänna handlingar & sekretess.....	5
1.4	Kommunens ställningstagande.....	5
1.5	Finansiering.....	5
1.6	Information och ägardialog.....	5
1.7	Budget, verksamhetsplan och internkontrollplan.....	6
1.8	Ägarens koncernredovisning och budget.....	6
1.9	Årsredovisning och delårsrapport.....	6
1.10	Förvaltningsberättelse.....	7
1.11	Lekmannarevisorernas granskningsrapport.....	7
1.12	Bolagens organisation och arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion.....	7
1.13	Planering för extra ordinär händelse.....	7
1.14	Arkivering.....	8
2	Bolagsspecifika ägardirektiv.....	8
2.1	Ånge Fastighets och Industri AB.....	8
2.1.1	Uppdrag.....	8
2.1.2	Ekonomiska direktiv.....	8
2.2	Ånge Energi AB.....	9
2.2.1	Uppdrag.....	9
2.2.2	Ekonomiskt direktiv.....	9

1 Gemensamma ägardirektiv för samtliga helägda bolag

För de bolag som helt ägs av Ånge kommun (nedan benämnt kommunen) gäller följande gemensamma ägardirektiv. För varje bolag finns dessutom bolagsspecifika direktiv som innehåller unika direktiv för respektive bolag.

Vid svårigheter med tolkningen av ägardirektiven ska en dialog föras med kommunchef i första hand och i andra hand med kommunstyrelsen.

1.1 Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget är en del av kommunens verksamhet. Bolaget ska i all sin verksamhet beakta att koncernnytta går före bolagsnytta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, fastställda av bolagsstämma.

Syftet med att driva verksamheten i bolagsform är att åstadkomma koncernnyttiga effektivitetsvinster: Bolaget ska optimera effektiviteten i sin verksamhet så att detta medför fördelar för koncernen i dess helhet. Kommunen och bolaget ska därför med regelbundna samråd söka lösningar som tillgodoser båda dessa intressen.

Föremålet för bolagets verksamhet anges i bolagsordningen för bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen eller med den kommunala kompetensen. Bolaget ska drivas enligt affärsmässiga principer under iakttagande av det kommunala ändamålet med verksamheten. Bolaget ska verka för platsen Ånge kommuns vision.

1.2 Kommunens styrning av bolag

Detta ägardirektiv ska tillsammans med kommunens övriga styrdokument utgöra verktyg för kommunens styrning av dess bolag. Utöver detta ägardirektiv regleras bolagens verksamhet även av lagar, bolagsordning och kommunens styrande dokument som avser helägda bolag.

Styrelsen och VD har ett ansvar att vara väl införstådd i alla kommunens styrdokument som reglerar bolag. Vid frågetecken för vilken utsträckning ett styrande dokument påverkar bolagets verksamhet ska en dialog föras i första hand med kommunchef och i andra hand med kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolagen i enighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen har av lag en förstärkt uppsiktsplikt över kommunens bolag. Kommunstyrelsen och dess förvaltning har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen eller dess förvaltning den information om verksamheten som de begär utan dröjsmål.

Kommunstyrelsens ordförande, kommunchef samt den av kommunchef utsedd tjänsteman har närvaro- och yttranderätt då bolagsstyrelser sammanträder.

1.3 Allmänna handlingar & sekretess

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter ska i tillämpliga delar även gälla handlingar hos bolag där kommunen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Sådana bolag är vid tillämpningen av offentlighet- och sekretesslagen att jämföras med myndighet. Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till ägaren får uppgiften utslutas. Bolaget ska i så fall uppge att strykning/utelämnande skett.

Bolagen ska tillämpa den för kommunen vid var tid gällande taxa för utlämnande av allmänna handlingar.

1.4 Kommunens ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunen får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräkningspunkterna i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande enligt denna punkt.

Kommunstyrelsens godkännande ska inhämtas såvitt avser:

- Investeringar överstigande 5 mkr.

Kommunfullmäktiges godkännande ska inhämtas såvitt avser:

- investeringar överstigande 10 mkr
- bildande eller förvärv av dotterföretag;
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Skulle olika meningar uppkomma i styrelsen om fråga är av sådant slag att den ska underställas kommunfullmäktige ska samråd ske med kommunstyrelsen om minst en tredjedel av bolagets styrelseledamöter kräver det.

1.5 Finansiering

Bolagets verksamhet finansieras via taxa, hyror och avgifter. Långsiktiga investeringar kan finansieras med lån för vilka kommunen ska lämna borgen. Långsiktiga investeringar som finansieras via lån ska föranledas av beslut av kommunfullmäktige.

1.6 Information och ägardialog

Kommunen ska fortlöpande hållas informerad av bolaget om dess verksamhet. Bolaget ska initiera möten med kommunen om omständigheterna så påkallar.

Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa bolagets ställning och resultat vid de möten som kommunstyrelsen kallar till. Bolaget ska därvid uppmärksamma kommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på bolagets verksamhet.

Kommunstyrelsen ska utan dröjsmål delges:

- protokoll från bolagsstämma
- protokoll från styrelsesammanträde
- bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor.

Bolagets styrelserepresentanter, VD och andra nyckelpersoner i bolaget ska delta vid möte med företrädare för kommunen, när kommunen så begär.

Bolaget kommer årligen kallas till ett särskilt möte med kommunstyrelsen eller ett utskott, utifrån kommunstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt. Vid det sammanträdet kommer även ägardirektivets roll för styrelsens arbete att redovisas. Vidare kommer kommunstyrelsen pröva om den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående år varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

1.7 Budget, verksamhetsplan och internkontrollplan

Bolagen ska årligen fastställa verksamhetsplan med mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår.

Bolagens verksamhetsmål ska förhålla sig till platsen Ånge kommuns vision samt kommunfullmäktiges mål.

Fastställd verksamhetsplan och budget ska tillsättas kommunen senast den 30 april året före budgetåret. Budgetprocessen ska i övrigt följa den koncerngemensamma, som även innefattar uppföljning.

Bolagen ska senast 30 november fastställa internkontrollplan för kommande verksamhetsår.

1.8 Ägarens koncernredovisning och budget

Bolaget ska senast den 31 januari till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning.

Bolaget ska senast den 15 september till kommunen lämna de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av delårsrapport.

Bolaget ska årligen senast den 15 mars tillstålla kommunen årsredovisning med förvaltningsberättelse för upprättande av kommunens årsredovisning.

1.9 Årsredovisning och delårsrapport

Bolagen ska i samband med bokslut och årsredovisning samt delårsrapport, utöver vad som krävs av lag och förordning, även redovisa personalbokslut och bolagets arbete med kommunens vision och kommunfullmäktiges mål. Redovisningen för personalbokslut och kommunens vision och kommunfullmäktiges mål ska vara detaljerad vid årsredovisning.

1.10 Förvaltningsberättelse

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklas mot bakgrund av det i bolagsordningen

och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Det innebär att bolagets mål tydligt ska följas upp och redovisas enligt den koncernstruktur som finns.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorers granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt.

1.11 Lekmannarevisorernas granskningsrapport

Det åligger bolagens lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida bolagen bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i dess bolagsordning och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om bolaget brister i de avseenden som omnämns i första stycket.

1.12 Bolagens organisation och arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion

Ansvar för bolagens organisation åvilar enligt aktiebolagslagen bolagens styrelse. Styrelsen har att utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för bolagets ändamål och mål samt koncernnyttan tillgodoses. Kommunen ålägger bolagens styrelse följande regler för dess arbete.

Styrelsen ska årligen utarbeta och anta arbetsordning för sitt eget arbete.

Styrelsen ska årligen utarbeta och anta instruktion för vd.

Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne ej ersätter ledamot.

För suppleanters inträde i styrelsen gäller vad som sagts i bolagsordningen. Finns ej sådan föreskrift ska ordningen för suppleants inträde i kommunens nämnder tillämpas.

Närvarande suppleant som ej ersätter ledamot har att iakttaga motsvarande tystnadsplikt som gäller ledamot.

1.13 Planering för extra ordinär händelse

Bolaget ska ingå i kommunens krisledningsorganisation vid samhällsstörningar och höjd beredskap. Vid samhällsstörningar och höjd beredskap ska bolaget samverka med kommunens krisledningsorganisation och vidta åtgärder för att uppnå gemensam inriktning och samordning.

Bolag inom kommunkoncernen som bedriver samhällsviktig verksamhet ansvarar för att upprätta en krisledningsplan för egen verksamhet.

Krisledningsplanen ska revideras inför ny mandatperiod och uppdateras årligen.

1.14 Arkivering

Ånge kommuns riktlinjer för arkiv och informationshantering ska tillämpas i bolaget. Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Ånge kommun.

2 Bolagsspecifika ägardirektiv

2.1 Ånge Fastighets och Industri AB

2.1.1 Uppdrag

Bolaget ska handha kommunens fastighetsförvaltning. Bolaget ska med helhetssyn, flexibilitet och marknadsmässighet nå en väl anpassad fastighetsmängd av god kvalitet.

Det ska ske genom att bygga, äga, förvalta och anpassa det totala beståndet till faktiskt behov. Bolaget ges därmed mandat att anpassa befintliga fastigheter eller del därav till annan verksamhet samt att sanera fastigheter som ej behövs i koncernen.

Bolaget ska delta aktivt i det utvecklingsarbete som bedrivs i kommunen, bolaget ska även aktivt bistå ägaren med kompetensarbetet med lokalförsörjning.

Bolaget har till uppgift att bedriva verksamheten på ett koncernriktigt effektivt sätt inom följande tre tydligt skilda verksamhetsområden.

1. Bostäder

Äga och förvalta bostäder och tillhörande lokaler så att ett för kommunens invånare väl anpassat utbud finns.

2. Kommunala verksamhetslokaler

Bolaget ska i samråd med kommunen ställa lokaler till kommunens verksamheters förfogande på ett långsiktigt hållbart sätt.

3. Näringslivs- och industrilokaler

Bolaget ska ställa lokaler till näringslivets förfogande på ett långsiktigt affärsmässigt sätt.

Varje verksamhetsområde ska särredovisa sina egna kostnader.

2.1.2 Ekonomiska direktiv

Bolaget ska nå ett resultat i verksamheten som medger avkastning på 6 % av eget kapital. Kommunfullmäktige anger nivån på avkastningen i samband med fastställande av budget då även ett ekonomiskt resultatmål fastställs.

Bolaget ska aktivt eftersträva en soliditet på 20 %.

Bolaget ska betala en årlig borgensprovision till ägaren. Borgensprovisionen ska uppgå till 0,4 % av det per den 30 juni respektive år aktuella borgensåtagandet beräknat som summan av kapitalskuld och upplupen ränta.

2.2 Ånge Energi AB

2.2.1 Uppdrag

Bolaget ska producera, distribuera och försälja energi, äga och förvalta fast egendom inom det egna verksamhetsområdet, bedriva industriell verksamhet med anknytning till energirörelsen samt bedriva annan med nämnda ändamål förenlig verksamhet.

Bolaget ska arbeta för att åstadkomma koncernnyttiga effektivitetsvinster. Bolaget ska följa den tekniska utvecklingen inom energiområdet för att ytterligare utveckla och effektivisera verksamheten.

2.2.2 Ekonomiskt direktiv

Bolaget ska nå ett resultat i verksamheten som medger avkastning på 6 % av eget kapital.

Kommunfullmäktige anger nivån på avkastningen i samband med fastställande av budget då även ett ekonomiskt resultatmål fastställs.

Bolaget ska aktivt eftersträva en soliditet på 20 %.